Ses

Sabahattin Ali

1.

Bizi Beyşehirden Konya'ya götüren kamyon Barsakderesi dedikleri bir boğazda sakatlandı. Şoför ve muavini motör kapaklarını açtılar. Oturdukları minderi kaldırıp onun altından çıkardıkları bir sürü alet ve edavatı ortaya döktüler. Ondan sonra saatlerce süren bir tamir başladı. Bazan her ikisi makinenin alına sürünüp arka üstü yatıyorlar ve elleriyle motörün alt kısmını kurcalıyorlar, bazan da biri şoför mahallinde gaza basıyor ve motörü işletiyor ve diğeri bu esnada porselen başlıklı bir takım memeleri yerlerinden oynatıyordu.

İkindi güneşi altında kamyonun muşamba kaplı karoserisi tahammül edilemeyecek bir hal almıştı. Yolcular birer birer atlayıp dağıldılar. Bir kısmı merakla şoförü seyrediyor, ve o dinlenmek için motörden biraz başını kaldırıp duracak olsa:

"Bitti mi?" diye heyecanla soruyordu.

Daha az meraklı birkaç yolcu ile ben ve arkadaşım boğazın garp tarafına, gölge bir yere doğru yürüdük ve birer taşın üstüne oturup beklemeğe ve etrafımıza bakınmağa başladık.

Kamyonun durduğu yerin biraz ilerisinde, yolun kenarında iki çadır ve bunların etrafında birkaç kazma kürek ile bir el arabası vardı. Daha uzakta ise taş kırmakla ve kum taşımakla meşgul bir miktar yol amelesi görülüyordu.

Güneş arkamızdaki sırta gömüldükçe, karşı taraftaki tepenin üzerine serpilmiş bulunan çam ağaçlarına gitgide kırmızılaşan bir ışık yolluyor, vadiyi süratle artan bir loşuğa terkediyordu. Serin bir ilkbahar günü idi ve orta yerde akan küçük dere mırıltıya benzer seslerini duyurmağa başlıyordu.

Yoldan birkaç araba ve otomobil gelip geçti. Bizim kamyonun yanında biraz durdular ve şoföre bir şey lazım mı, diye sordular. İçerisinde boş yer bulunan bir kamyon, vakit geçtikçe telaşları artan ve mütemadiyen şoföre söylenen bizim yolculardan iki kadını adlı. Konyaya götürdü.

Diğer yolcular grup grup oturmuşlar, bir şeyler anlatıyorlardı. Bizim yanımızda bulunan ve buraya yakın köylerden birinde bakkal olduğunu söyliyen tahta ayaklı bir ihtiyar kalkıp otomobile gitti, çuvalını sırtladı, şoföre birkaç küfür savurduktan sonra yola düzüldü.

Adamakıllı akşam olmuştu. Yol amelesi çadırlarına dönerek ateş yakmağa başlamışlardı. Bizim

kamyon şosenin bir kenarında muazzam bir hayvan ölüsü gibi hareketsiz duruyordu. Şoför ve muavini, üstleri yağ ve toprak içinde, yüzlerinden siyah terler damlıyarak, bir kenara oturup uzunca bir dinlenme yapıyorlardı.

Yolcuların ekserisi bu gibi hadiselere alışık oldukları için sadece başlarını sallıyorlar ve sepetlerini, çıkınlarını açarak bir şeyler yiyorlardı.

Bir müddet daha geçip ortalık adamakıllı kararınca şoför, yol amelesinden bir fener alarak yeniden işine koyuldu. Biz yolcular, birdenbire çöken sükutun içinde, olduğumuz yerlere uzanmış, kımıldamadan duruyorduk.

Arkamızda güneşin kaybolup gittiği tepenin ağaçları birdenbire mavimtırak ve soluk ışığa gömüldü. Arkadaşımın yüzüne baktım. O gözlerini karşıya dikmişti. Yamacın üzerine seyrekçe serpilmiş olan siyah çamlar, süratle aydınlanan gökyüzüne titrek silüetler çiziyorlardı. Arkadaşım bir müddet bunları seyrettikten sonra:

“Nerdeyse ay görünecek!” dedi.

Tam bu sırada kekik kokuları ve ince çıtırtılarla dolu havayı hafiften gelen bir saz titretti. Müzikle uğraşan ve bir müzik mektebinde vazifesi olan arkadaşım doğruldu. Kaşlarını çatarak dinlemeğe başladı.

Yol amelesinin çadırı tarafından gelen saz ustaca çalınan bir meyandan sonra, susar gibi oldu ve bir erkek sesi o zamana kadar duymadığımız, fakat bize yabancı da gelmiyen bir halk şarkısı söylemeğe başladı:

Döndüm daldan kopan kuru yaprağa
Seher yeli, dağıt beni, kır beni;
Götür tozlarımı burdan uzağa
Yarin çıplak ayağına sür beni…

Bu sefer ben de doğruldum. Saz tekrar kıvrak bir ara nağmesine başladığı halde, kulağımda hala deminki sesin çınlamaları vardı.

Arkadaşım:

“Bu ne?” demek ister gibi yüzüme baktı.

“Fevkalade!” diye mırıldandım.

Ses tekrar, ve bütün vadiyi çınlatırcasına başladı:
Aldım sazı çıktım gurbet görmeğe, Dönüp yare geldim yüzüm sürmeye, Ne lüzum var şuna, buna sormaya, Senden ayrı ne hal oldum gör beni.

Ömrümde bu kadar gür, tatlı bir erkek sesi dinlememiştim. Bir insan gırtlağından bu kadar manalı ve sarıcı seslerin nasıl çıkabildiğine hayret ediyordum. Arkadaşım kalktı, beni de kaldırdı. Amelenin çadırına doğru yürümeğe başladık.

Ovada, çadırın önünde, dört beş kişi oturmuşlardı. Etraflarında kazma ve kürek serpilmiş duruyordu. Çadırın kapısına asılmış bir fener sallandıkça, vadinin içine doğru uzanan ve başları karanlıkta kaybolan gölgeler belli belirsiz kımıldanıyorlardı.

Yirmi yaşından fazla göstermiyen bir delikanlı çadırın önünde, yan yatmış bir el arabasının üstüne oturarak saz çalıyordu. Başı göğsüne yatmış ve gözleri yere dikilmiş olduğu için çehresini tamamen görmeğe imkan oktu. Fenerin aydınlattığı alnı ter damlalariyle kaplı idi. Sazının uzun sapı, şaşırtıcı bir süratle aşağı yukarı kayan parmaklarının altında, canlı bir mahluk gibi titriyordu. Tellere vuran sağ eli, küçük fakat kendinden emin hareketler yapıyor, bu el sazın gövdesine her yaklaştıkça, insan, sanki, o tahta ile bu et arasında gizli, fakat çok manalı ve mühim bir konuşma oluyormuş zannediyordu.

Çadırı ve bulunduğumuz yeri bir aydınlık yalayıp geçti, vadinin öbür ucuna kadar uzandı. Başımızı kaldırdık, karşımızdaki sırtı aşıp yukarı fırlayan ayı gördük.

Saz çalan delikanlı da başını kaldırdı ve gözlerini biraz yumarak, tam karşısında beliren bu aydınlık yüzlü dinleyiciyi süzdü. Sonra saza vuran eli yavaşladı, gözleri kapandı, boğazı gerildi ve yüzü kırmızılaştı. Biz hayretle onu seyrederken, ince dudaklarının arasından beyaz dişler göründü ve delikanlı, bu sefer hitap eder gibi, şarkısına devam etti:

Ayın şavkı vurur sazım üstüne, Söz söyleyen yoktur sözüm üstüne Gel ey hilal kaşlım dizim üstüne, Ay bir yandan, sen bir yandan sar beni.

Otomobilin diğer yolcuları da toplanmışlardı. Herkes hayretle kıpkırmızı yüzlü gence bakıyorlardı. O, esrarlı bir dil konuşan ellerini sazın üzerinde hareket ettirmeğe başlamış ve gözlerini yere, yahut kucağından fırlamak ister gibi sıçrayan sazına dikmişti. Pek az bir duraklamadan sonra, bu sefer başını kaldırmadan, daha yavaş, fakat eskisi kadar tatlı ve derinden gelen bir sesle şunları okudu:

Sekiz yıldır uğramadım yurduma, Dert ortağı aramadım derdime, Geleceksen bir gün düşüp ardıma, Kula değil yüreğine sor beni.

Ve sazını, iki kuvvetli vuruştan sonra, yanına bırakarak başını kaldırdı. Orada bulunanlardan birkaçı yaşa diye bağırdılar. O, gözlerini hiç kimsenin üzerinde durdurmıyarak, boşlukta dolaştırmağa başladı. Hafifçe tebessüm etmeğe de çalışıyordu.

Arkadaşım yanına sokularak sordu:

“Senin adın ne oğlum?”

“Ali!”

“Nerelisin?”

“Sıvaslıyım!”

“Sazı nereden öğrendin?”

“Ne bileyim? Küçükten beri çalarım.”

“Söylemeyi?”

“Onu da öyle… Sonra bir iki usta aşık yanında gezdim.”

Arkadaşım bana baktı:

“Harikulade bir ses, azizim, yıllarca arasak bulamayız. Ben bu oğlanın arkasını bırakmam!” dedi. Sonra tekrar ona dönerek yaşını sordu. Yirmi iki imiş. Cebinden defterini çıkararak bir şeyler notetti ve delikanlının adresini almak istedi. Çocuk evvela şaşırdı. Verecek bir adresi yoktu. Bugün burda, yarın orda amelelik yapıyordu. “Beyşehir yolunda Sıvaslı Ali desen olmaz mı?” diye soruyordu. Nihayet Konyada, gelip gittikçe uğradığı bir hanın ismini söyledi. Dostum onları da kaydetti. Bu sırada, epeyden beri yanımızda durup bizimle birlikte saz dinliyen şoför:

“Beyler, otomobil hazır!” dedi.

Delikanlıya birkaç şarkı daha söyletmeğe hazırlanan arkadaşım, diğer yolcuların hemen yerlerinden fırladıklarını ve torbalarını, çantalarını kavrayıp kamyona doğru yollandıklarını görünce içini çekti, sonra yerinden doğrulmuş olan Aliye döndü:

“Seni aratıp bulursam hemen gel. Sana paralı bir iş bulurum, daha usta aşıkların yanında çalışır, sazını ilerletirsin, olmaz mı?”

Ali hiçbir şey anlamadan tasdik etti:
“Olur beyim!”

Omuzuna vurup:

“Hadi bakalım, Allaha ısmarladık!” dedik,

Bütün amele hep birden:

“Selametle”

Dediler ve biz ayrılırken, Alinin etrafında gülüşerek onunla konuşmağa başladılar. Herhalde arkadaşımın sözlerini kendi kendilerine izaha ve bundan Ali için parlak neticeler çıkarmağa çalışıyorlardı.

2.

Dostum, Ankaraya geldikten sonra, hakikaten o delikanlının işi ile hiç durmadan meşgul oldu. Onu bir müzik mektebine yerleştirmeğe muhakkak azmetmişti. Bu kadar üstüne düştüğü bu iş hakkında konuştuğumuz zaman:

“Bilmezsin, kardeşim” diyordu. “oğlanın sesi kulaklarımdan gitmiyor, ben bu işin acemisi değilim, aşağı yukarı kendime insan sesi esnafı diyebilirim, fakat böyle bir sesi az dinledim.”

Ben de kendisi gibi düşünmekle beraber, daha akıllı görünmek için şöyle diyordum:

“Hakkın var. Fakat o sesin bizim üzerimizde bu kadar kuvvetli iz bırakmasında onu dinlediğimiz gecenin hiç tesiri yok mu idi acaba? Mehtap! Şırıltısı hak duyulan, kah kaybolan küçük dere… İki dağ arasında uzanan kıvrıntılı dar vadi, ve nihayet hiç beklemediğimiz bir amele çadırından tabiatin içine yayılıveren bir ses… Bütün bunlar, o gecenin ürkek sessizliğinde bizi garip bir romantizm içine atmış ve alelade veya biraz daha iyice bir sesi bize fevkalade gibi göstermiş olamaz mı?”

Fakat bunlara rağmen, Sıvaslı Aliyi buldurup Ankaraya getirmek ve onu burada da dinleyerek sesini terbiye ve inkışaf ettirmek, itiraz edilecek bir fikir değildi. Ne kadar yazılmış dahi olsak, herhalde birinci sınıf bir istidat karşısında bulunduğumuz inkar edilemezdi.

Arkadaşım şimdiden hulyalar içinde yüzüyordu. Sıvaslı Alini bir gün meşhur ve dünyaca tanınmış bir opera tenoru olarak Avrupa şehirlerinde konserler verdiğini düşünüyor:

“Onun frak içindeki vücudunu ve beyaz yakasından fırlayan kırmızı yüzünü görmek, harikulade bir şey olacak!” diyordu.

Nihayet istediğini yaptırdı. Birçok yerlere başvurarak Sıvaslı Alinin Ankaraya getirilmesini temin etti. Bu işlerle uğraşan makamlar zaten yeni istidatlar aramakta idiler. Sık sık imtihanlar yapılıyor ve opera mugannisi yetiştirmek için talebe seçiliyordu. Bu meyanda Konyaya yazıldı. Pek uzun olmıyan bir araştırmadan sonra bizim genç tenor bulundu. Yol parası Konya belediyesince temin edilerek Ankaraya gönderildi.

İmtihanın yapılacağı mektebin müdür odasına girer girmez, bir kenarda elinde saziyle bekleyen Sıvaslı Aliyi tanıdım. Yüzü biraz daha kırmızı, bakışları adamakıllı ürkekti. Ökçesi basık ayakkaplarının arkasından topukları delik çorapları görünüyor ve üzerinde bulunduğu halı tabanlarını yakıyormuş gibi sık sık ayak değiştiriyordu. Sazını bir silah gibi sağ ayağının kenarına dayamış, sapını iki parmağiyle yakalamıştı. Odada konuşup gülüşenlerin yüzüne bakmıyor, gözlerini yerde ve karşı duvarda gezdiriyordu.

Odadakilerle selamlaştıktan sonra Ali ile konuştum. Yolculuğun nasıl geçtiğini sordum. “Kötü değil!” dedi. Elindeki saz yeni idi. Gülümsiyerek yüzüne baktım, derhal anladı: “İndiğim handa buldum, sekiz kağıt verip aldım. Benim kırık saz ile efendilere çalmak yakışık almaz herhalde!” dedi.

Siyah ve güzel gözleri, şimdi aydınlıkta ve açık olduğu halde, bana o akşam gördüğüm gibi yarı kapalı hissini verdiler. Dikkat edince bu büyük ve dalgın gözlerin daimi bir rüya içinde yaşadığını farkettim. Bir anda kendimi onun yerine koymak istedim.

Buraya kimbilir neler düşünerek gelmişti? Herhalde dostumun kafasından geçen opera muganniliği ve fraklı Avrupa konserleri ona yabancı idi. Olsa olsa Ankarada “büyüklerden” birkaç kişinin kendisini dinliyeceğini, belki beş on kuruş vereceğini düşünmüş olabilirdi. Hatta belki de daha sağlam bir istikbalin kendisini beklediğini sanıyor, beğenildiği takdirde hademelik, kapıcılık gibi bir işe konularak kayırılacağını ve arasıra “büyük” meclislerde saz çalıp beş on kuruş alacağını ümidediyordu. Bazan valilerin bile böyle aşıkları koruduklarını, onlara meclislerinde saz çaldıklarını herhalde duymuştu.

Mektebin muhtelif milletlere mensup müzisyenlerinin türkçe, almanca, fransızca konuşmaları ortalığı doldururken, müdür odasının kapısı vuruldu ve içeriye iki kişi girdi. Bunlardan biri maarif müfettişi idi. Biraz evvel vekalete müracaat eden ve imtihan edilmek istiyen bir çocuğu getiriyordu. Orta mektep mezunu olduğunu ve sesini hocalarının beğendiğini söyliyen bu sarışın, oldukça şişman, dalgalı saçlı, cesur bakışlı bir delikanlı idi. Odada bulunanlar “hay hay!” dediler. Zaten bir tenoru imtihan edeceklerdi, ikisini de dinliyebilirlerdi.

Hep birlikte çıktık. Arkadaşım memnun ve kendisinden emin bir tavırla imtihan odasını açtı. Burası parke döşeli, bir tarafında yeni kurulmuş sahnemsi bir yer bulunan geniş bir salondu. Sahneye yakın köşelerden birinde de bir kuyruklu piyano vardı. Oda birdenbire doldu. Gurup gurup türkçe ve frenkçe konuşmalar başladı. Bazan münakaşalar birbirini bastırıyor ve anlaşılmaz bir gürültü benim bile başımı ağrıtıyordu. Genç bir Alman kadını piyanoya geçip tuşlara dokundu. Sıvaslı Ali ömründe görmediği bir alete hayret dolu bir göz attı, sonra, ihtimal acemilik göstermemek için, lakayt bir hal almağa çalıştı. Bu sırada genç müzisyenlerden biri sahneye beyaz boyalı demir bir iskemle koyarak Aliye: “Otur bakalım” dedi.

Diğer bir müzisyen atıldı:

“Canım, iskemleye oturup şan yapılır mı? Ayakta söylesin!”

“Amma yaptın ha, ayakta saz çalıp şarkı söyliyen halk şairi gördün mü?”

Bu münakaşa esnasında Ali, gözleriyle odanın bir hastahane amliyathanesine benziyen beyaz, çıplak duvarlarını, büyük, perdesiz pencerelerini seyrediyor ve odayı sesleriyle dolduran bir sürü adama, ameliyat masasına yatacak bir hastanın doktorlara bakışına benziyen ürkek nazarlar fırlatıyordu.

Benim yanımdaki geç müzisyenlerden birine:

“Bunu iskemleye oturtup söyletmek doğru olmaz, bağdaş kurup söylemeğe alışmıştır, belki sıkılır!” dedim.

O bir an “doğru” der gibi bana baktı, fakat sonra:

“Yok canım, ne münasebet! Frenklere karşı bağdaş kurup oturtmak olur mu? Herifleri kendimize güldürürüz!” dedi.

Ali, beyaz demir iskemleye, ateş üstüne oturuyormuş gibi, ilişti. Sazı tutan eli titriyor ve kırışan alnından kirpiklerine ve ayva tüylü yanaklarına terler süzülüyordu.

Konuşulanlar yavaş yavaş seslerini kestiler. Herkes bir köşeye yaslandı veya bulabildiği bir iskemleye oturdu, gözlerini sahnenin ortasında tek başına kalıveren Aliye dikti.

Genç adam iki dizini sımsıkı birbirine yapıştırmış, dişlerini sıkmıştı. Sazı kucağına aldı. Fakat bir türlü yerleştiremedi ve şaşırıp etrafına bakındı. Üzerine dikilen gözleri görünce büsbütün şaşırdı. Terler sarı mintanına arka arkaya damlamağa başlamıştı. Sağ eline kiraz kabuğundan tezenesini aldı, tellere birkaç kere dokundu.

Bu sesler onu bir an açar gibi oldular. Yüzüne sükunete benzer bir ifade geldi. Biraz daha çaldıktan sonra söylemeğe hazırlanarak boynunu oynattı. Öksürmek isteyip utanıyormuş gibi bir hali vardı. Nihayet gözlerini üzerimizden çekip tavanın bizim tepemizdeki köşesine dikerek, bir halk şarkısına başladı.

Sesi yine güzel, fakat birtakım hışırtılarla karışıktı. Yükselince pek belli olmıyan bu yabancı sesler alçaklara inince derhal kendilerini gösteriyorlardı. Ali de bunun farkında idi. Kendini toplamak istedi, fakat bu hareketiyle ancak boğazının adelelerini biraz daha gerdi ve yüzü daha çok kırmızılaştı.

Müthiş bir gayret sarfediyordu. Çenesinin yanlarından aşağı doğru uzanan ve iki küçük direk gibi kımıldamadan duran yuvarlak, katmerli et parçaları açıkça görünüyordu. Ali göğsünden kuvvetle fırlattığı bu sesi bu cenderenin arasından geçirebilmek için ter döküyordu. Nihayet şarkıyı bitirdi ve sazı eline alarak ayağa kalktı.

Alman müzisyenlerden biri derhal:

“Fena değil, fena değil… Ötekini de dinliyelim…”

Dedi ve başiyle sarışın genci gösterdi.

Yüzünde kendinden emin bir tebessümle sahnenin dört ayak merdivenini çıkan delikanlı hemen, hatta odadakilerin susmasını bile beklemeden, plaklara geçmiş bir halk şarkısına başladı. Evvela hafif ve tatlı çıkan sesi yavaş yavaş büyüdü ve bütün odayı dalga dalga dolduruverdi. Hakikaten güzel söylüyordu. Birkaç yerde, hanende taklidi, bayağı hünerler yapmağa özenmesine rağmen mükemmel bir ses materyaline sahip olduğu meydanda idi. Şarkıyı bitirir bitirmez yine deminki Alman “Bravo!” diye söylendi. “Bu çocuğu yetiştirebiliriz!”

Bu aralık gözlerim Aliye ilişti. Bu odada olanların hiçbirisiyle alakası yokmuş gibi gözlerini boşluklarda gezdiriyor ve canı sıkılan bir adam tavrı alıyordu. Piyanodaki genç kadın eliyle onu yanına çağırdı. Namzetlerin kulak terbiyeleri denenecekti. Sağ eliyle basit bir melodi çalarak almanca:

“Bunu aynen tekrar et!” dedi.

Türk müzisyenlerden biri izah etti:

“Piyanoya göre söyle bakalım!”

Ali bir bana, bir de gözleriyle arıyarak dostuma baktı. Ben “eyvah” dedim. Zavallı delikanlı

ömründe görmediği, sesini duymadığı adını işitmediği bir aletin karşısına getirilmişti. Kendisine söylenen sözün manasını bile anlamıyordu. İzah etmek istedim:

“Oğlum, bu hanımın çaldığına göre ses çıkar.”

Piyanodaki kadın ayni melodiyi tekrar etti, Ali büyük bir gayretle tekrar boynunu gererek:

Bir haber yolladım canan iline…

Diye başladı. Oradakilerden birkaçı güldü ve Ali derhal sustu.

“Yok, iki gözüm” dedim, “şarkı söyliyecek değilsin, bu sesleri çıkaracaksın.”

Sıkıntı içinde gırtlağından birkaç ses fırladı, orada canı sıkılmış gibi duran Almanlardan biri eliyle sarışın tenoru çağırarak “bu söylesin” dedi.

Piyanonun arka arkaya çaldığı birkaç küçük melodi bir ses nehri halinde ve berrak olarak delikanlının ağzından dökülüyordu. İşi çabuk bitirmek istiyenler usulen Aliye bir şarkı daha söylettiler. Bu sefer birinciye nazaran çok fazla gayret sarfeden ve her şeyin bu bir tek şarkıya bağlı olduğunu sezen Ali en güzel şarkısını söyledi. Hiç de fena değildi. Hatta orada bulunanlar: “Mükemmel!” der gibi başlarını sallıyorlardı. Fakat şarkı bitip Ali saziyle bir kenara çekilir çekilmez onu derhal unuttular. Sarışın delikanlı yine plaklardan öğrenme bir tango söyledi. Muhakkak ki güzel sesi vardı. Artık imtihan kafi görülerek bu çocuğun ne yolda yetiştirilmesi lazım geldiğine dair münakaşalara geçildi. Bütçe meselesi ortaya atıldı. Hazirandan evvel talebe olarak alınırdı, alınmazdı gibi sözler oldu. Hiç kimse ayni odada bir kenarda bir de Sıvaslı Alinin bulunduğunun farkında değildi. Onu ta buralara kadar getiren dostum, münakaşa edenlerin yanında, hiçbir şey dinlemeden duruyordu. İkimiz de Alinin yanına gitmeğe cesaret edemiyor, hatta onun yüzüne bile bakamıyorduk.

Ben yavaşça gözlerimi kaldırınca hayret içinde kaldım. Alide hiç de feci bir halde bulunan bir insan tavrı yoktu. Boş gözlerle biraz evvelki gibi duvarları süzüyordu. Sanki bu odadakiler onu zerre kadar alakadar etmiyen kimselerdi. Yüzünde en ufak bir teessür, en küçük bir hiddet yoktu. Hatta oldukça uzun süren bir sıkıntıdan, bir işkenceden kurtulmuş gibi sakin, dinlenen bir hali vardı. Gözleri sarışın tenora rastladıkça bir müddet duruyor, belki biraz hayret ve merakla onu süzüyordu. Bu bakışlarda küçük bir haset, hatta gıpta aradım ve bulamadım.

Sazı yine silah gibi sağ ayağının yanında idi ve bu ayağı gayet küçük bir hareketle yerden kalkıyor ve tekrar parkelere dokunuyordu. O zaman içimde bir şeyin burkulduğunu hissettim. Genç adamın bütün yeisi, bütün inkisarı, bütün kırılan ümitleri bu ufak ayak hareketinde kendini gösteriyordu. Vücudunun her tarafına hakim olan, yüzünün en ufak bir ürpermesiyle bile

içindekileri dışarı vurmıyan, gözleri sonsuz bir derinlik ve sükunet içinde yumuşak bir ışıkla parlıyan bu adam farkında olmadan kendini sağ ayağının bir minimini ve sinirli kımıldamasiyle boşaltıyordu. Ömrümde hiçbir insan yüzü, hiçbir ağlayış bana bu kadar acı, bu kadar manalı görünmemişti.

Kendimi toplıyarak onun yanına doğru yürüdüm. Onunla muhakkak konuşmak, ona bir şeyler söylemek lazımdı. Konyaya nasıl dönecekti? Cebindeki son parayı vererek bu sazı almıştı. Şimdi ne yapacaktı?

Yanına gider gitmez ayağının hareketi durdu. Arkadaşım da gelmişti. Çabucak hazırladığı bir yalanı söylemeğe başladı:

“Ali, evladım! Senin sesini beğendiler ama, yaşın biraz büyüktü. Buraya yirmiden fazla olanları almıyorlar. Senin için uğraşıp hususi bir şey yaptıracağız. Fakat uzun sürer belki, sen Konyaya dön, biz işin olunca seni buldurur, haber veririz”

Ali bütün bunları, fevkalade ehemmiyetli bir şeymiş gibi, kaşlarını hafifçe kaldırarak dinliyor, adeta ezberlemeğe çalışıyordu. Fakat gözleri bana ilişince irkildim. Nedense bu siyah ve büyük gözler bana sahibinin bu lafların bir tekine bile inanmadığını ifşa eder gibi geldi.

Herhangi bir şey yapmış olmak için:

“Gelin, bir lokantada yemek yiyelim!” dedim.

Odadakilerin münakaşası hala devam ediyordu. Bizim çıktığımızın farkına bile varmadılar.

Bir kebapçıdan karnımızı doyurduk ve bu esnada hemen hiçbir şey konuşmadık. Onu kandırmağa imkan yoktu. “Seni çağırıp zahmet verdik, affedersin! de denilemezdi.

Ben bunları düşünürken kebapçıdan çıktık. Ali bir şey söylemek ister gibi birkaç kere yutkundu ve boynunu bükerek:

“Sizi mahcup çıkardım, beyim, sakın kusura kalmayın!” dedi.

Sonra, hayret edilecek bir şeyden bahsediyormuş gibi gözlerini hafifçe açarak devam etti:

“Ben o odada bir türlü sesimi bulamadım!”

Ve yanımızdan ayrılıp gitti.